

NC
DO

DE FEITEN OP EEN RIJ

Het nieuwe Nederlandse ontwikkelingsbeleid

In 2011 kondigde Ben Knapen, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, grondige hervormingen van het Nederlandse beleid voor ontwikkelingssamenwerking (OS) aan. Naast een verschuiving van sociale ontwikkeling naar economische ontwikkeling, is er sprake van een bezuiniging van 958 miljoen euro en een vermindering van het aantal landen waar Nederland zich op richt. Deze factsheet biedt een overzicht van de uitgangspunten van het vernieuwde Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid vanaf 2011.

Van 0,8 naar 0,7 procent

Nederland heeft jarenlang 0,8% procent van het BNP uitgetrokken voor OS. Het nieuwe kabinet dat aantrad in oktober 2010 bracht dit percentage terug tot 0,7%; het gaat om 4,3 miljard euro voor ontwikkelingssamenwerking op een totale begroting van 257,4 miljard euro aan staatsuitgaven. Hiermee blijft Nederland een relatief grote donor; alleen Noorwegen, Zweden, Denemarken en Luxemburg geven meer dan 0,7% van het BNP. Aan de andere kant zijn er landen die de norm lang niet halen; Italië geeft bijvoorbeeld 0,16%, Amerika 0,21% en Duitsland 0,35%. Hoewel Nederland nog voldoet aan de internationale norm, probeert het kabinet de criteria die bepalen wat wel en niet tot het officiële ontwikkelingssamenwerkingsbudget (ODA) behoort op te rekken. Zodat bijvoorbeeld ook vredesmissies onder het budget van ontwikkelingssamenwerking kunnen worden geschaard. Critici noemen het oprekken van de ODA-criteria ook wel 'vervuiling' van het ODA budget. Politieke partijen als de VVD en PVV

bepleiten een verdere vermindering van het OS-budget, terwijl het CDA, PvdA, SP, ChristenUnie, GroenLinks, D66, PvdD en SGP het liefst 0,7% of 0,8% van het BNP aanhouden.

Nieuwe focus

Kernbegrippen in het nieuwe beleid zijn zelfredzaamheid, strategisch kiezen en verbinding tussen Nederlandse en mondiale belangen. Daarbij is er een duidelijke focus op economische ontwikkeling van ontwikkelingslanden en de bijdrage die Nederlandse bedrijven daaraan kunnen leveren. Op termijn moet economische groei ertoe leiden dat donorgelden niet meer nodig zijn (zelfredzaamheid) en ontwikkelingslanden hun bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van mondiale problemen. Op die manier, zo redeneert het kabinet, zal er op de lange duur sprake zijn van een gelijkwaardige, wederkerige (handels)relatie. Deze nieuwe focus brengt een verschuiving van de sociale naar de economische sectoren met zich mee, zoals de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) in het invloedrijke rapport 'Minder pretentie, meer ambitie' aanraadt. Hoewel thema's als onderwijs en Hiv/aidsbestrijding grote betekenis hebben voor armoedebestrijding, bouwt Nederland deze programma's af. De bezuinigingen hierop bedragen in 2012 respectievelijk 96 en 34 miljoen.

Mondiale vraagstukken en beleidscoherentie

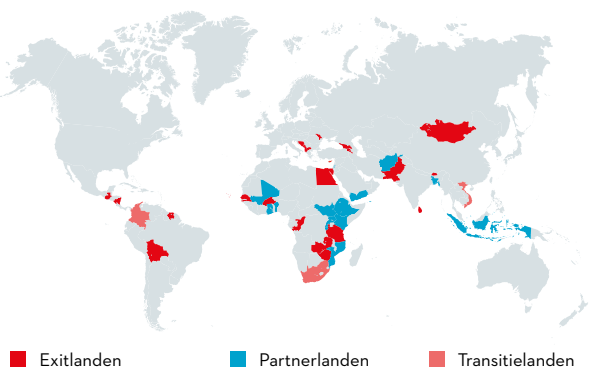
Het kabinet erkent dat grensoverschrijdende vraagstukken zoals voedselzekerheid, water- en grondstoffen

schaarste en veiligheid een mondiale aanpak vereisen. De voorkeur gaat uit naar oplossingen waarbij de belangen van ontwikkelde en zich ontwikkelende landen samenkomen. Daarnaast wil het kabinet internationaal een voorloper blijven op het gebied van beleidscoherentie voor ontwikkeling.

Beleidscoherentie houdt in dat de doelstellingen en resultaten van het ontwikkelingsbeleid niet worden ondermijnd door beleid op ander beleidsterreinen. Omgekeerd kunnen investeringen in eerlijke maatregelen op diverse beleidsterreinen ontwikkelingslanden ook meer kansen tot ontwikkeling bieden. Het belang van beleidscoherentie neemt toe, aangezien de grenzen tussen binnenlands en buitenlands beleid vervagen door globalisering.

Voedselzekerheid, Veiligheid, Gender en Water

Op dit moment kent de Nederlandse ontwikkelings-samenwerking meer dan elf verschillende thema's. Dat is een erfenis van de voormalige kabinetten. Zo breidde minister Koenders het beleid uit met aandacht voor fragiele staten en had zijn voorganger Van Ardenne de Millenniumdoelen hoog in het vaandel. De huidige regering wil de nieuwe focus van ontwikkelingssamenwerking realiseren door zich zowel financieel als qua inzet te concentreren op een beperkt aantal thema's. De vier kernthema's van dit kabinet zijn: voedselzekerheid, veiligheid, SRGR (Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten) en water. De achterliggende gedachte is dat Nederlandse bedrijven, NGO's en kennisinstellingen op deze thema's een toegevoegde rol hebben en Nederland zou een efficiëntere bijdrage aan ontwikkeling leveren.

Minder partnerlanden

Nederland had tot maart 2011 nog een ontwikkelingsrelatie met 33 zogeheten partnerlanden. Het kabinet heeft besloten om het aantal partnerlanden fors te verminderen. De volgende 15 landen blijven voorlopig partnerland: *Afghanistan, Bangladesh, Benin, Burundi, Ethiopië, Ghana, Indonesië, Jemen, Kenia, Mali, Mozambique, Uganda, Palestijnse gebieden,*

Rwanda en Zuid-Sudan. In drie landen wordt de hulp langzaam afgebouwd. Deze transitielanden zijn: Colombia, Vietnam en Zuid-Afrika. Het kabinet wil het aantal partnerlanden op termijn terugbrengen naar tien, zoals het WRR-rapport ook aanbeveelt.

Bezuinigen

De hervormingen van het budget voor ontwikkelings-samenwerking staan in het Regeerakkoord. Allereerst wordt het budget voor ontwikkelingssamenwerking de komende verlaagd zoals tabel 1 laat zien. De grootste bezuinigingen komen voort uit de vermindering van het aantal partnerlanden en de korting op onderwijs, het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden, Hiv/aidsbestrijding en humanitaire hulp. Daarnaast vallen de kosten voor het internationale klimaatbeleid voortaan binnen het ODA budget, terwijl hiervoor eerder een apart budget (bovenop de bijdrage van 0,7%) beschikbaar was. Ten slotte worden er meer kosten toegerekend aan het ontwikkelingssamenwerkingsbudget voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers en vrijwillige terugkeer van asielzoekers. Volgens critici is het percentage geld dat besteed wordt aan 'pure' ontwikkelingssamenwerking hierdoor eigenlijk lager dan 0,7% van het BNP.

Tabel 1: verlaging budget ontwikkelingssamenwerking de komende jaren

Jaar	Totaal bezuinigingen
2011	- 413 mln.
2012	- 916 mln.
2013	- 783 mln.
2014	- 848 mln.
2015	- 946 mln.

Meer lezen?

Op www.ncdo.nl is meer informatie te vinden over het Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, bijvoorbeeld in de kennisdossiers over thema's als water en voedselzekerheid. Beleidsdocumenten, zoals de Focusbrief over ontwikkelingssamenwerking, zijn te lezen op www.minbuza.nl

NCDO is het centrum voor burgerschap en internationale samenwerking. NCDO levert een bijdrage aan de mondiale dimensie van burgerschap door kennis over en inzicht in internationale samenwerking van Nederlanders te vergroten.

NCDO

Postbus 94020
1090 GA Amsterdam
tel +31 (0)20 568 87 55
globaliseringsreeks@ncdo.nl
www.ncdo.nl

